

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΟΣ

ΠΩΛ ΦΕΒΑΛ

‘Ο Φεβάλ στο Παρίσι. ‘Ο κίνδυνος της πείνας. Τò πρώτο του έργο. Πώς έγραψε τὰ «Μυστήρια του Λονδίνου», χωρίς νά έχη ιδέα περί Λονδίνου !... Τὰ 200 μυθιστορήματά του. ‘Ο γάμος του. ...Αὐτός εἶνε ὁ Φεβάλ !... κ.τ.λ.

‘Όταν έφθασε ἀπό τή Βρετανία στό Παρίσι ὁ Πῶλ Φεβάλ ἀντίκρουσε ἀμέσως ἀμείλικτο τὸ πρόβλημα τῆς ζωῆς. Ἡ φτώχεια τὸν ἀπειλοῦσε ἀγρία, εἰδεχθῆς, φοικαλέα. Προσπάθησε νά ζήσει στὴν ἀρχὴ μὲ τὴ φιλολογία, μὰ δὲν κατάφερε τίποτα. ‘Ετσι ἀναγκάστηκε, τὸ 1840, νά δεχθῆς μὲ θέσιν διορθωτοῦ στὸν «Νουβελίστ» πού ἐξέδιδε τότε ὁ Θιέρσος. Γρήγορα ὁμως ἡ ἐφημερίδα αὐτὴ διέκοψε τὴν ἐκδοσίαν τῆς καὶ ἄρχισε γιὰ τὸν νεαρὸν μυθιστοριογράφον ἡ φοβερὴ περίοδος τῆς πείνας.

Στὴν ἀπελπισία του ὁ Φεβάλ ἀπεφάσισε νά συνθέσῃ μερικὰ τραγουδάκια, τετραστίχια ἐπιθεωρήσεων καὶ διαλόγους πού εἶχαν τὴν ἐποχὴν ἐκείνην μεγάλῃ πέραση. Τὴν ἐργασίαν αὐτὴ τὴν ἔκανε σὰν ἀγχαρεία. Δούλευε γιὰ νά ζῇ, ὡς πού τέλος ἡ «Παρισινὴ Ἐπιθεώρησις» καὶ ἡ ἐφημερίδα «Εὐμπόριον» καὶ «Νομοθεσία» ἄρχισαν νά τὸν δημοσιεύουν συνηρησάσια του.

Πρωτοδημοσιεύθηκαν τὰ ἔργα του «Ἡ Λέσχη τῶν Φακῶν», «Ὁ Ἀσπρος Λύκος», «Οἱ Φαναράνοι τοῦ Βασιλέως». Τὸ ὄνομά του ἄρχισε νά λανσάρεται...

‘Απὸ πολὺν καιρὸ ὁ κ. Ἀντενὸρ Ζολύ, ὁ φιλολογικὸς σατράπης τοῦ «Γαλλικοῦ Ταχυδρόμου» ὄνειρευόταν ἓνα μυθιστόρημα μὲ τὸν τίτλο «Τὰ Μυστήρια τοῦ Λονδίνου» πού θάδινε μεγάλῃ κυκλοφορία στὴν ἐφημερίδα του. Τὸ ἔργο αὐτὸ τὸ παράγγειλε σ’ ἓνα Ἀγγλὸ συγγραφέα. ‘Όταν ὁμως τὸ ἔλαβε τελειωμένο τὸν φάνηκε σαχλὸ. Αὐτὸ τὸν ἔφερε σὲ μεγάλῃ ἀμηχανία γιὰτὶ ἀπὸ καιροῦ ἡ ἐφημερίδα του ἀνῆγγελλε «Τὰ Μυστήρια τοῦ Λονδίνου» γραμμένα ἀπὸ τὸν σερ Φράνσις Τρόλοπ. Τὶ ἔπρεπε νά κάνῃ πλέον; ‘Εξαφνα θυμήθηκε ὅτι εἶχε διαβάσει τὸν «Ἀσπρὸ Λύκο» τοῦ Φεβάλ, πού τὸν ἔκανε νά μυρυστῇ ἓνα συγγραφέα μὲ ταλέντο καὶ μὲ εὐρὸ μέλλον. Δὲν ἔχασε τότε καιροῦ, ἔκρεξε στὸ σπίτι τοῦ Πῶλ Φεβάλ κ’ ἀπὸ τὴν πόρτα ἀκόμα, χωρὶς καμμιὰ προεισαγωγή τὸν ρώτησε :

— Ἔστετε καλὰ τὸ Λονδίνο;

— Ἐγὼ; Καθόλου! ἀπάντησε ὁ Φεβάλ μὲ ἀπορία.

— Τί κρίμα !... Γιὰ νά δοῦμε !... Θὰ μπορούσατε νά μοῦ γράψετε σὲ τέσσερες μέρες τὰ τέσσερα πρῶτα κεφάλαια τῶν «Μυστηρίων τοῦ Λονδίνου»;

— Φαντάζομαι πὼς ἀστειεύεσθε... εἶπε ὁ Φεβάλ.

— Σὰς μιλῶ πολὺ σοβαρά !... Ἡ ἀρνήσις σας μὲ καταστρέφει, σὰς καταστρέφει, καὶ καταστρέφει καὶ τοὺς δύο !... ‘Α! ‘Ο Ἀλύκος σας μὲ εἶχε κάνει νά περιμῶν κατὰ καλύτερο ἀπὸ σὰς. Τί γράφετε τώρα;

— Ἐσκυψε ἀπάνω ἀπ’ τὰ χειρόγραφα τοῦ Φεβάλ καὶ διάβασε.

‘Ο νεαρὸς συγγραφεὺς ἔγραψε μιά παριζιανικὴ ἱστορία. Ἀρχίζει στὸν Ἅγιον Εὐστάθιο.

— ‘Α! Περιφημία! φώναξε ὁ κ. Ζολύ ἀναπιδῶντας μὲ χαρὰ. Νάτα! τὰ Μυστήρια μας !...

— Μὰ τὸ ἔργον ἐκτυλίσσεται στὸ Παρίσι. εἶπε ὁ Φεβάλ. Ἀστειεύεστε;

— Μιλῶ σοβαρότατα καὶ σὰς τὸ ἀποδεικνύω.

Βγάζοντας συγχρόνως τὸ πορτοφόλι του, πῆρε ἓνα μάλιστα χαρτονομίσματα καὶ τὰ ἔφρσε ἀπάνω σὲν γράφει.

— Ἀς κλείσουμε τὴ συμφωνία μας, φίλε μου συνέχισε. Τὸ μυθιστόρημα πού γράφετε βρίσκεται σὲ καλὸ δρόμο. Δὲν ἔχουμε παρὰ ν’ ἀλλάξουμε τὰ γαλλικὰ ὀνόματα μ’ ἐγγλέζικα καὶ νά ἀμέσως τὰ «Μυστήρια τοῦ Λονδίνου».

‘Ο Πῶλ Φεβάλ ἐπείσθη. Καὶ ἐτελειώσε τὸ πρῶτο μέρος τῶν... «Μυστηρίων τοῦ Λονδίνου», χωρὶς νά ἔξῃ τὸ Λονδίνο, παρὰ μόνον ἀπ’ ὅτι διάβασε καὶ ἀκουσε γι’ αὐτό. Ἡ ἐπιτυχία ἐν τούτοις ὑπῆρξε μοναδική. Γιὰ νά γράψῃ τὸ δεύτερο μέρος ὁ «Γαλλικὸς Ταχυδρόμος» τὸν ἔστειλε στὸ Λονδίνο, ὅπου ὁμως ὁ Φεβάλ ἐκοπίασε πολὺ νὰ βοῇ, ὅτι ζητοῦσε. Οἱ Λονδρινεῖς στοὺς ὁποίους εἶχε συστηθεὶ δὲν τὸν ἠγάπησαν νὰ δῇ παρὰ τίς ὥραιες πλευρὲς τῆς κοινωνίας, ἀπαφεύγοντας ἔκ προθέσεως νὰ τοῦ γνωρίσουν τίς ὑποπτες ανοικιὰς τοῦ Τζίλς καὶ τοῦ Γκρόουενερ. Εὐτυχῶς βρέθηκε ἓνας Γάλλος καὶ εὐλόγων τίς ἔξυπνες τοῦ Φεβάλ.

Κατόπιν τῶν ἐπιτυχιῶν αὐτῶν ὁ Φεβάλ ἐθεωρεῖτο ἐφάμιλλος τῶν μεγάλων συγγραφέων τοῦ συγγραφέως, Ἀλεξάνδρου Δουμᾶ, πατρὸς καὶ Εὐγενίου Σὺν. Ἡ πρόωξη αὐτὴ δόξα τὸν ἐνοχλοῦσε φυσικὰ καὶ τὸν Δουμᾶ καὶ τὸν Σὺν, οἱ ὁποῖοι τὸν κατηγόρησαν στὸ τέλος, ὅτι εἶχε ἀντιγράψῃ τὸν «Μόντε Χρήστο» καὶ τὸν «Περιπλανώμενον Ἰουδαῖο» γιὰ νὰ σκαρφήσῃ τὰ «Μυστήρια τοῦ Λονδίνου».

Στις φοβερὲς αὐτὲς κατηγορίες, πού οὔτε λίγο οὔτε πολὺ, ἐνεφάνιζαν τὸν Φεβάλ ὡς ἀνήθικον λογοκλόπον, ὁ νεαρὸς συγγραφεὺς ἀπάντησε χωρὶς νά θυμῶσῃ :

— ‘Ο Ἀλέξανδρος Δουμᾶς καὶ ὁ Εὐγένιος Σὺν εἶνε οἱ διδάσκαλοί μου, τοὺς ὁποίους σέβομαι καὶ ἐκτιμῶ. Μολαταῦτα ὀφείλω νά ἐξηγήσω ὅτι τὰ «Μυστήρια τοῦ Λονδίνου» ἐγράφησαν καὶ ἐξεδόθησαν ἐξάκις πρὶν κυκλοφορήσουν ὁ «Μόντε Χρήστος» καὶ ὁ «Περιπλανώμενος Ἰουδαῖος».

Συνεπῶς εἶμαι πολὺ εὐχαριστημένος ὅτι μπορῶ νά μιμοῦμαι τοὺς ἐνδόξους διδασκάλους μου... ἐκ τῶν πρῶτων !

‘Επειτα ἀπὸ τὸν θρίαμβον αὐτὸν ἡ παραγγελία μυθιστορημάτων ἀρχισαν νά καταφθάνουν σωρηδὸν ἀπὸ παντοῦ. Καὶ ὁ Φεβάλ παρουσίαζε ἀλλεπάλληλα τὸ ἓνα πίσω ἀπὸ τὸ ἄλλο τὰ ἔργα του, πού ἐδιαβάζοντο ἀπλήστως ἀπὸ τὸ κοινόν. Μιά μέρα πάλι ἐδέχθη τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Ἀντενὸρ Ζολύ, στὸν ὅποιον ὁ Φεβάλ χρωστοῦσε τὸ λανσάριό του. Τώρα ὁ Ζολύ ἐπρόκειτο νά διευθύνῃ μιά νέαν ἐφημερίδα πού θὰ ἔβγαζε ὁ Γκρανὲ ντε Κασανιάκ, τὴν «Ἐποχή». Καὶ τοῦ χροιάζονταν μιά ἐπιφυλλίς τοῦ Φεβάλ, συγγραφεὺς πιά τῆς μόδας, ἡ ὁποία νά συναρπάζῃ, νά χαλάσῃ κόσμον. ‘Ο Φεβάλ δὲν μπορούσε ν’ ὀρνῇ. Καὶ ἔτοιμασε τὸ «Γυῖο τοῦ Διαβόλου», στὸν ὅποιον καὶ ὤφειλε τὴν μεγάλῃ τῆς ἐπιτυχίας ἡ καινούρια ἐφημερίδα.

‘Ο δαιμονιοῦς Ζολύ ἐπ’ εὐκαιρίᾳ τῆς δημοσιεύσεως τῆς ἐπιφυλλίδος, ἐκέκθησε νά κάνῃ μιὰ πρωτότυπὴ ρεκλάμα, πού ὁμοία τῆς δὲν εἶχε τοιμηθῇ ποτὲ πρὶν. Ἀλλὰ ἂν δὲν ἀπατοῦμεθα οὔτε καὶ σήμερα πού ἡ ρεκλάμα ἔχει ἐξελιχθῇ εἰς ἐπιστήμην μπορεῖ νά παρουσιάσῃ τὴν ἴσην πρωτοτυπία.

‘Ηταν ἡ τελευταία μέρα τῆς ἀποκρίσεως τοῦ 1846. Ἐνῶ ὁ κόσμος εἶχε πλημμυρήσει τοὺς δρόμους τοῦ Παρισιοῦ καὶ δισεκέδαζε μὲ τοὺς μασκαράδες, βλέπει ἀξαφνα ἓνα πελώριον ἄρμα, πάνω στὸ ὅποιον παριτάνετο ὁ πρόλογος τοῦ «Γυιοῦ τοῦ Διαβόλου». Ἀκολουθοῦσαν καὶ προηγούμενα πενήντα καβαλλάρηδες, ντυμένοι μὲ πολὺ χρωμα καουστούμια, οἱ ὁποῖοι σκοποῦσαν ἀγγελίες. Μπροστὰ ἀπ’ ὅλη τὴν πομπὴ ἦσαν δώδεκα εὐνοῦχοι πού ἐσάλλιζαν ἓνα εὐθύμιον ἐμβληματικὸ καὶ ἄλλοι δώδεκα ντυμένοι, σὰν διάβολοι ἀνάβαν βεγγαλικά !...

‘Ο Πῶλ Φεβάλ ὑπῆρξεν ἓνας ἀπὸ τοὺς παρωγαλτικότερους μυθιστοριογράφους. Σὲ διάστημα λιγώτερο τῶν σαράντα ἐτῶν ἔγραψε μόνος — γιὰτὶ δὲν δεχόταν ποτὲ νά συνεργασθῇ μὲ ἄλλον — περὶ τὰ διακόσια ὀγκώδη μυθιστορήματα, χωρὶς νά ὑπολογισθοῦν ἡ μικρὴς ἐρωτικὴς του ἱστορίαι, ὅπως εἶνε ἡ «Ἀγαπημένη» τὸ «Γράμμα τῆς Νεότητος», ἡ «Ἀλίτσια Πάουλι», κλπ. κλπ. τὰ ὁποῖα ἀσφαλῶς εἶνε τὰ καλλίτερα ἔργα του. Τὴν ἡμέρα τοῦ γάμου τοῦ Φεβάλ μέσα στὸ πλῆθος πού συνωθεῖτο ἔξω ἀπὸ τὴν ἐκκλησία τοῦ Ἀγίου Ρὼς γιὰ νά δῇ τὸν μεγάλο συγγραφέα, ἓνας δημοσιογράφος εἶπε στοὺς πλαινοὺς του.

— Νά ! αὐτὸς εἶνε ὁ Φεβάλ ! Αὐτὸς πού βγαίνει τώρα.

‘Ο κόσμος ὁμως ἄρχισε τὰ γέλοια, κυττάζοντας ἐιρωνικῶς τὸν δημοσιογράφο. ‘Ενας μά-

λιστα... κ α λ ὼ ς π λ η ρ ο φ ο ρ ῆ μ ε ν ο ς εἶπε :

— Κάνει λάθος ὁ κύριος. Αὐτὸς εἶνε ὁ γυῖος του !

Καὶ βέβαια κανεὶς δὲν μπορούσε νά πιστέψῃ ὅτι ὁ συγγραφεὺς ὑπερδία, οἷων μυθιστορημάτων μπορούσε νά εἶνε τὸσον νέος καὶ νά μὴν ἔχῃ λευκὰ μαλλιά...

Πραγματικῶς ὁ Φεβάλ ἦταν ὅταν ἐνυμφεύθη 36 ἐτῶν. Πολὺ νέος δηλαδὴ, πράγμα πού ἔκαμε τὸ πλῆθος νὰ μὴ θέλῃ νά πιστέψῃ πὼς αὐτὸς πούβλεπε ἦταν ὁ ἀγαπητὸς του συγγραφεὺς, τὸν ὅποιον ἐφαντάζετο γηρασμένον. Ὑπέθεσαν δηλαδὴ ὅλοι ὅτι ὁ Φεβάλ ἔφυγε ἀπὸ τὴν πλαινὴ πόρτα τῆς ἐκκλησίας, γιὰ ν’ ἀποφύγῃ τὴν πολυκοσμία...

Ἡ ἐπιτυχία τοῦ Φεβάλ δὲν περιορίσθη, ὅπως εἶπαμε, στὰ στενὰ ὅρια τῆς Γαλλίας. Καὶ πρὸς ἀπόδειξιν ἀναφέρεται τὸ ἔξης χαριτωμένο ἀνέκδοτο :

Μιά μέρα ὁ κ. Σωβέρο, τὸ δεξιὸ χεῖρ τοῦ ἐκδότου Νταντύ, ἐδέχθη τὴν ἐπίσκεψιν ἐνὸς νεοὺρκέζου, ὁ ὅποιος τοῦ ἐπρότεινε νά ἐκδώσῃ τὴν μετάφρασιν ἐνὸς ἀμερικανικοῦ μυθιστορηματοῦ πού εἶχε χαλάσει κόμο στὸν Νέο Κόσμο. Τὸ βιβλίον αὐτὸ εἶχε τίτλον «Οἱ κίνδυνοι τοῦ Χρυσοῦ». ‘Ο Σωβέρο ἔρριξε μιά ματιὰ στὸ ἀγγλικὸ κείμενον ἀλλὰ ἀμέσως ἀπὸ τίς πρῶτες φράσεις ἔμπηξε τίς φωνές !

— Μ’ αὐτὸ εἶνε ἀνήκουστο !...

Τὴ συνέβαινε; Ἀπολύστατα εἶχε μπροστὰ τοῦ λέξῃ πρὸς λέξῃ μεταφρασμένο τὸ «Χρυσὸ Μαχαίρι» τοῦ Φεβάλ, μὲ παρηλλαγμένο μόνον τὸν τίτλο καὶ τὸν συγγραφέα !...

‘Ο Πῶλ Φεβάλ ὅταν βρισκόταν στὴν ἀκμὴ του.